# GENERALINIO ADVOKATO NIILO JÄÄSKINEN IŠVADA, pateikta 2010 m. gruodžio 16 d.[1]

1. Šis prašymas priimti prejudicinį sprendimą susijęs su finansinių priemonių išplatinimo garantijos teikimo paslaugų kvalifikavimu dėl PVM.

2. Akcijų išplatinimo garantijos paslaugos (*share underwriting guarantee services*) paprastai reiškia tai, jog garantas už tam tikrą mokestį įsipareigoja įsigyti ar pasirašyti (naujos akcijų emisijos atveju) tą akcijų dalį, kuri nebus parduota ar pasirašyta rinkoje. Taigi tokių paslaugų paskirtis yra užtikrinti, kad visos išplatinamos arba parduodamos akcijos bus pasirašytos arba parduotos ir kad emitentas gaus tam tikrą kapitalo dalį.

3. Šiuo atveju to ir siekdamos kai kurios akcinės bendrovės prašė suteikti finansinių priemonių išplatinimo garantijos paslaugas. Garantas (*Skandinaviska Enskilda Banken* (toliau – SEB)) už komisinį mokestį įsipareigojo įsigyti visas akcijas, kurios nebus pasirašytos per akcijų pasirašymo laikotarpį.

4. Pagrindinis klausimas yra, ar šią finansinių priemonių išplatinimo garantijos paslaugą reikėtų kvalifikuoti remiantis Šeštosios PVM direktyvos 13 straipsnio B skirsniu[2], ir, jei taip, – pagal kurią jo nuostatą. Ypač svarbios yra trys šios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio nuostatos: a punktas dėl draudimo sandorių, d punkto 1 ir 2 papunkčiai dėl paskolų ir paskolų garantijų suteikimo bei d punkto 5 papunktis dėl sandorių, susijusių su akcijomis ir kitais vertybiniais popieriais.

5. Finansinių priemonių išplatinimo garantijos paslaugų kvalifikavimas yra gana

1 — Originalo kalba: anglų.

2 — 1977 m. gegužės 17 d. Šeštoji Tarybos direktyva 77/388/EEB dėl valstybių narių apyvartos mokesčių įstatymų derinimo — Bendra pridėtinės vertės mokesčio sistema: vienodas vertinimo pagrindas (toliau – Šeštoji PVM direktyva; OL L 145, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 9 sk., 1 t., p. 23). Šeštosios PVM direktyvos 13 straipsnio B skirsnio a ir d punktus dabar atitinka 2006 m. lapkričio 28 d. Tarybos direktyvos 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos (OL L 347, p. 1; toliau – PVM direktyva), kuri pakeitė Šeštąją direktyvą nuo 2007 m. sausio 1 d., 135 straipsnio 1 dalis (žr. koreliacijos lentelę PVM direktyvos XII priede). PVM direktyva siekiama pateikti geresnio reglamentavimo principą atitinkantį aiškų ir racionalų taikytinų nuostatų išdėstymą (3 konstatuojamoji dalis).

sudėtinga užduotis, turint omenyje tai, jog finansų rinkose siūlomų su bendrovių finansais susijusių paslaugų, kurios iš prigimties yra dinamiškos, ekonominei realybei nelengva pritaikyti teisės aktuose išdėstytas statiškas, anksčiau priimtas nuostatas.

## I — Teisinės aplinkybės

*Šeštoji PVM direktyva*

6. Šeštosios PVM direktyvos 2 straipsnio 1 punkte nustatyta jos taikymo sritis. Jame nurodyta, kad pridėtinės vertės mokesčiu apmokestinamas „prekių tiekimas ar paslaugų teikimas, kai šalies teritorijoje už atlygį prekes tiekia ar paslaugas teikia apmokestinamasis asmuo, veikdamas kaip toks“.

7. Šeštosios PVM direktyvos 13 straipsnio B skirsnyje reglamentuojamas atleidimas nuo PVM. Kiek tai reikšminga šioje byloje, jame nurodyta, kad valstybės narės atleidžia nuo PVM:

„a) draudimo ir perdraudimo sandorius ir su jais susijusias paslaugas, kurias atlieka draudimo brokeriai ir draudimo agentai;

<…>

d) 1) paskolų suteikimą įskaitant derybas dėl paskolos, taip pat suteiktos paskolos priežiūrą, kai ją vykdo paskolą suteikęs asmuo;

2) derybas ir bet kokius sandorius dėl paskolų garantijų ar kitokių finansinių užtikrinimų, taip pat paskolų garantijų priežiūrą, kai ją vykdo paskolą suteikęs asmuo;

<…>

5) sandorius, įskaitant derybas, bet išskyrus valdymą ir saugojimą, susijusius su akcijomis, turto dalimis bendrovėse ar asociacijose, įmonių obligacijomis ir kitais vertybiniais popieriais, išskyrus:

— dokumentus, nustatančius nuosavybės teisę į prekes,

— 5 straipsnio 3 dalyje nurodytas teises ar vertybinius popierius[3]“.

3 — Šeštosios PVM direktyvos 5 straipsnyje minimos teisės, kaip savininkui disponuoti materialiuoju turtu, o 5 straipsnio 3 dalyje išvardyta, kas laikytina materialiuoju turtu, įskaitant akcijas ar akcijoms ekvivalentiškas nuosavybės dalis, kurios jų savininkui *de jure* ar *de facto* suteikia nekilnojamojo turto ar jo dalies nuosavybės arba valdymo teises.

*Nacionalinės teisės aktai*

8. Pagal *Mervärdesskattelagen* (PVM įstatymas; 1994:200; toliau – ML) 1 skyriaus 1 straipsnį PVM mokėtinas už vykdant ūkinę veiklą atliekamą apmokestinamąjį prekių tiekimą ir paslaugų teikimą valstybės teritorijoje. Ši nuostata skirta įgyvendinti Šeštosios PVM direktyvos 2 straipsnio 1 punktą ir PVM direktyvos 2 straipsnio 1 dalį.

9. Pagal ML 3 skyriaus 9 straipsnį nuo mokesčio atleidžiamas banko ir finansinių paslaugų teikimas bei sandoriai dėl vertybinių popierių. Sandoriu dėl vertybinių popierių laikomas, be kita ko, akcijų, kitų turto dalių ar reikalavimų pardavimas. Pagal 10 straipsnį nuo mokesčio atleidžiamas draudimo ir perdraudimo paslaugų teikimas. Šiomis nuostatomis, be kita ko, įgyvendinami Šeštosios PVM direktyvos 13 straipsnio B skirsnio a punktas ir d punkto 1, 2 ir 5 papunkčiai bei PVM direktyvos 135 straipsnio 1 dalies a–c ir f punktai.

**II — Faktai ir prejudiciniai klausimai**

10. Byla susijusi su PVM grupe *SEB AB Momsgrupp* (toliau – *SEB Momsgrupp*), kurios pagrindinė įmonė yra bankas SEB. Byloje nagrinėjamu laikotarpiu SEB ir kita *SEB Momsgrupp* bendrovė teikė paslaugas akcinėms bendrovėms, ketinančioms išleisti naują akcijų emisiją. SEB teikiamas paslaugas sudarė finansinių priemonių išplatinimo garantijos suteikimas.

11. *SEB Momsgrupp* manė, kad finansinių priemonių išplatinimo garantijos paslaugų teikimas yra atleistas nuo PVM ir todėl nei rinko, nei deklaravo PVM už jas. Vėliau *Skatteverket* (Švedijos mokesčių institucija) atliko grupės patikrinimą ir nusprendė taikyti papildomą pardavimo PVM už aptariamą laikotarpį. Dėl šio sprendimo *SEB Momsgrupp* pateikė skundus *Länsrätten i Stockholms län* (Stokholmo apygardos administracinis teismas) ir *Kammarrätten i Stockholm* (Stokholmo apeliacinis administracinis teismas), tačiau jie buvo atmesti.

12. *Regeringsrätten* (Aukščiausiasis administracinis teismas) nagrinėjamas ginčas iš esmės yra dėl to, ar finansinių priemonių išplatinimo garantijos gali būti neapmokestinamos. Šio teismo nuomone, tokios garantijos

gali būti teikiamos atskirai arba kartu su paslaugomis, susijusiomis su akcijų išleidimu.

13. Šiomis aplinkybėmis *Regeringsrätten* prašo Teisingumo Teismo priimti prejudicinį sprendimą dėl šio klausimo:

„Ar Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnis ([PVM direktyvos] 135 straipsnio 1 dalis) aiškintinas kaip reiškiantis, kad jame numatyti atleidimo nuo mokesčio atvejai apima ir paslaugas (finansinių priemonių išplatinimo garantijas), kurias sudaro kredito įstaigos už atlygį teikiama garantija bendrovei, ketinančiai išleisti akcijų, jei šia garantija kredito įstaiga įsipareigoja įsigyti visas per akcijų pasirašymo laikotarpį nepasirašytas akcijas?“

## III — Analizė

### A — *Finansinių priemonių išplatinimo garantijos pobūdis*

14. Finansinių priemonių išplatinimo garantijos paslaugos įvairiose ES nuostatose kvalifikuojamos kaip finansinės paslaugos. Direktyvoje 2004/39/EB dėl finansinių priemonių rinkų įsipareigojimas pirkti ar parduoti finansines priemones kvalifikuojamas kaip investicinė paslauga[4]. Be to, Direktyvoje 2006/49 reikalaujama, kad kredito įstaiga turėtų tam tikro dydžio kapitalą, atsižvelgiant į prisiimtą finansinių priemonių išplatinimo garantijos riziką[5]. Tačiau tai, kad vidaus rinkos teisės aktuose veikla kvalifikuojama kaip finansinė paslauga, savaime nenulemia atitinkamų sandorių vertinimo PVM požiūriu.

15. Posėdyje buvo diskutuojama apie finansinių priemonių išplatinimo garantijos paslaugos pobūdį ir apie tai, ar ji laikytina pačios

4 — „2004 m. balandžio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/39/EB dėl finansinių priemonių rinkų, iš dalies keičiančios Tarybos direktyvas 85/611/EEB, 93/6/EEB ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2000/12/EB bei panaikinančios Tarybos direktyvą 93/22/EEB (OL L 145, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 6 sk., 7 t., p. 263; toliau – Direktyva 2004/39), I priedo A skirsnio 6 punktas. Pastebiu, kad įvairiose šios direktyvos kalbinėse versijose vartojamos šiek tiek skirtingos „įsipareigojimo pirkti ar parduoti finansines priemones“ („underwriting“) sąvokos, palyginti su sąvoka anglų kalboje. Lingvistinio pobūdžio sunkumai šioje teisės srityje buvo paminėti Pirmojoje ataskaitoje, kurioje nurodyta: “kadangi Tarybos direktyvos tekstas yra autentiškas valstybių narių, kurioms ji skiriama, kalbomis, joje reikia kiek įmanoma stengtis vengti teisinių sąvokų ar formuluočių, skirtingose šalyse reiškiančių skirtingus dalykus. Deja, šios nuostatos ne visuomet galima laikytis ir bet kuriuo atveju besąlygiškai šios nuostatos laikantis galima lengvai sukurti neaiškią terminiją, kuri pati gali kelti prieštaringų interpretacijų (žr. Pirmąją Komisijos ataskaitą Tarybai dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos taikymo, pateiktą pagal 1977 m. gegužės 17 d. Šeštosios Tarybos direktyvos (77/388/EEB) 34 straipsnį (COM(83) 426 galutinis)).

5 — 2006 m. birželio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2006/49/EB dėl investicinių įmonių ir kredito įstaigų kapitalo pakankamumo (nauja redakcija) (OL L 177, p. 201; toliau – Direktyva 2006/49) I priedo skirsnio „Finansinių priemonių emisijos platinimas“ 41 punktas. Šioje direktyvoje yra ta pati lingvistinė problema kaip ir Direktyvoje 2004/39 (žr. 4 išnašą).

akcijų emisijos dalimi arba ją papildančia paslauga (ir todėl mokesčių požiūriu vertintina taip pat), ar atskira paslauga.

16. Paaiškėjo, kad finansinių priemonių išplatinimo garantijos paslaugų apimtis valstybėse narėse suprantama nevienodai. Kai kur, pavyzdžiui, Airijoje, finansinių priemonių išplatinimo garantija suprantama kaip daugybė paslaugų, įskaitant konsultaciją dėl akcijų emisijos, prekybą akcijomis bei jų platinimą ir, jei reikia, finansų įstaigos suteikiamą akcijų išplatinimo garantiją. Tačiau Švedijoje finansinių priemonių išplatinimo garantijos paslaugos gali būti ir yra teikiamos atskirai nuo kitų su akcijų išleidimu susijusių paslaugų.

17. SEB, Švedija ir *Skatteverket* vienbalsiai tvirtina, kad finansinių priemonių išplatinimo garantija gali būti suteikiama atskirai. Panašiai savo nutartyje nurodė ir prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas. Be to, posėdyje SEB patvirtino, kad šiuo atveju jis garantavo akcijų išplatinimą, o akcijų emisijos išleidimą atliko kita įmonė.

18. Todėl aišku, kad šioje byloje finansinių priemonių išplatinimo garantijos paslauga turi būti vertinama atskirai, o ne kaip papildanti kitas paslaugas, teikiamas išleidžiant akcijų emisiją.

B — *Šeštosios PVM direktyvos 13 straipsnio B skirsnio aiškinimas*

19. Prieš pradedant analizuoti tris šiuo atveju reikšmingas nuostatas, reikėtų padaryti kelias bendras pastabas.

20. Pirma, nagrinėjamos sąvokos yra savarankiškos ES teisės sąvokos ir todėl vertintinos vienodai, siekiant pašalinti PVM sistemos taikymo prieštaravimus valstybėse narėse[6]. Taip pat jas reikia nagrinėti atsižvelgiant į bendrą PVM sistemą[7].

21. Antra, remiantis Teisingumo Teismo praktika, Šeštosios PVM direktyvos 13 straipsnio B skirsnyje nurodytus atleidimo nuo mokesčio atvejus reikėtų aiškinti siaurai, nes tai yra išimtys iš bendros taisyklės, kad PVM mokamas už visų prekių tiekimą ir paslaugų teikimą[8].

22. Trečia, neaišku, kokia yra finansinių sandorių atleidimo nuo mokesčio priežastis, nes *travaux preparatoires* apie tai nekalbama. Tačiau, remiantis Teisingumo Teismo praktika,

6 — 1997 m. birželio 5 d. Sprendimo *SDC* (C-2/95, Rink. p. I-3017) 21 punktas; 2005 m. kovo 3 d. Sprendimo *Arthur Andersen* (C-472/03, Rink. p. I-1719) 25 punktas; 2001 m. kovo 8 d. Sprendimo *Skandia* (C-240/99, Rink. p. I-1951) 23 punktas.

7 — Šeštosios PVM direktyvos 11 konstatuojamoji dalis. Taip pat žr. 2009 m. spalio 22 d. Sprendimo *Swiss Re Germany Holding* (C-242/08, Rink. p. I-10099) 33 punktą ir jame minėtą teismo praktiką.

8 — Sprendimo *Skandia*, minėto 6 išnašoje, 32 punktas; Sprendimo *Arthur Andersen*, minėto 6 išnašoje, 24 punktas; Sprendimo *SDC*, minėto 6 išnašoje, 20 punktas ir jame minėta teismo praktika.

finansinių sandorių atleidimo nuo mokesčio tikslas yra palengvinti apmokestinimo pagrindo ir atskaitomo PVM sumos nustatymą bei išvengti vartojimo paskolos kainos didėjimo[9].

## 1. Draudimo sandoriai

23. Draudimo sandoriai yra atleisti nuo mokesčio pagal Šeštosios PVM direktyvos 13 straipsnio B skirsnio a punktą. Jame nurodoma, kad „valstybės narės atleidžia nuo mokesčio <...> draudimo ir perdraudimo sandorius ir su jais susijusias paslaugas, kurias atlieka draudimo brokeriai ir draudimo agentai“.

24. Nei Šeštojoje PVM direktyvoje, nei draudimo direktyvose draudimo sandoriai neapibrėžiami[10]. Pirmą kartą Teisingumo Teismas šią sąvoką apibrėžė Sprendime *CPP*[11], kuriame nurodė, kad draudimo sandorio būtinas požymis yra tai, jog draudikas įsipareigoja už išankstinę draudimo įmoką rizikos materializavimosi atveju suteikti draudėjui sudarant sutartį sutartą paslaugą[12].

25. Taigi draudimo sandorio sąvoka buvo pakankamai plati, kad apimtų paslaugas, teikiamas apmokestinamojo asmens, kuris pats nėra draudikas, bet teikia riziką draudžiančio draudiko paslaugas[13].

26. Remiantis tuo galima daryti išvadą, kad akcentuojamas sandorio pobūdis, o ne sandorį siūlantis asmuo, ir tai reiškia, kad draudimo paslaugas gali teikti kitas nei draudimo bendrovė asmuo.

27. SEB tvirtina, kad šioje byloje egzistuoja minėtos aplinkybės ir kad sandoriai laikytini atleistais nuo mokesčio pagal Šeštosios PVM direktyvos 13 straipsnio B skirsnio a punktą.

9 — 2007 m. balandžio 19 d. Sprendimo *Velvet & Steel Immobilien* (C-455/05, Rink. p. I-3225) 24 punktas ir 2008 m. gegužės 14 d. Nutarties *Tiercé Ladbroke* (sujungtos bylos C-231/07 ir C-232/07) 24 punktas.

10 — Žr., pavyzdžiui, 1984 m. gruodžio 10 d. Tarybos direktyvą 84/641/EEB, iš dalies keičiančią, pirmiausia dėl pagalbos turistams, Pirmąją direktyvą (73/239/EEB) dėl įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su tiesioginio draudimo, išskyrus gyvybės draudimą, veiklos pradėjimu ir vykdymu, derinimo (OL L 339, p. 21; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 6 sk., 1 t., p. 109).

11 — 1999 m. vasario 25 d. Sprendimas (C-349/96, Rink. p. I-973).

12 — Sprendimo *CPP*, minėto 11 išnašoje, 17 punktas. Taigi keliuose teikiamos pagalbos paslaugos, kurias subjektas įsipareigoja teikti savo abonentams už nustatyto dydžio metinę įmoką, buvo pripažintos prilygstančiomis draudimo sandoriui remiantis Šeštosios PVM direktyvos 13 straipsnio B skirsnio a punktu. Žr. 2006 m. gruodžio 7 d. Sprendimą *Komisija prieš Graikiją* (C-13/06, Rink. p. I-11563).

13 — Sprendimo *CPP*, minėto 11 išnašoje, 22 punktas.

28. Kita vertus, *Skatteverket* mano, kad draudimo sandoris turi apimti žalos atlyginimą. Jos nuomone, nagrinėjamos paslaugos negali būti atleistos nuo mokesčio pagal Šeštosios PVM direktyvos 13 straipsnio B skirsnio a punktą, nes šiuo atveju neatlyginama jokia žala.

29. „Žalos“ elementas buvo generalinio advokato N. Fennelly byloje *CPP* pateiktame draudimo sandorio apibrėžime, tačiau nebuvo perkeltas į Teisingumo Teismo sprendimą toje byloje[14].

30. Mano nuomone, lemiamas skirtumas tarp draudimo sandorio ir šio atvejo yra situacija, kai rizika materializuojasi.

31. Draudimo sandorio atveju viskas, ko reikalaujama, jei rizika materializuojasi, yra sutartos sumos išmokėjimas arba konkrečių veiksmų atlikimas, pavyzdžiui, pagalbos apdraustam asmeniui suteikimas[15] draudiko sąskaita. Tai darydamas, draudikas neįgyja nieko nauja[16]. Jo nauda sukuriama iki tol, kol rizika materializuojasi.

32. Tačiau šiuo atveju, jei rizika materializuojasi, bankas, sumokėjęs sutartą kainą, įgyja nuosavybės teisę į akcijas. Tai susiję su akcijų nuvertėjimo rizika ir išlaidų, susijusių su įsigijimu, atsiradimu. Tačiau tokioje situacijoje negalima *a priori* numatyti galutinių nuostolių. Manau, kad šis skirtumas rodo, jog aptariama situacija nėra analogiška draudimo sandoriui.

33. Todėl šioje byloje finansinių priemonių išplatinimo garantijos paslaugų negalima laikyti draudimo sandoriu Šeštosios PVM direktyvos 13 straipsnio B skirsnio a punkto prasme.

14 — Generalinio advokato N. Fennelly išvados byloje *CPP*, minėtoje 11 išnašoje, 34 punktas.

15 — Dėl konkrečių veiksmų žr. Sprendimą *Komisija prieš Graikiją*, minėtą 12 išnašoje.

16 — Atkreipiu dėmesį, kad pagal kai kurias draudimo sutartis draudikas gali turėti teisę išpirkti sugadintus daiktus, kurie yra apdrausti pagal sutartį. Pavyzdžiui, draudimo bendrovė gali pageidauti paimti sudaužytą automobilį ir išmokėti apdraustajai šaliai kompensaciją už jo vertę, jeigu remontuoti sugadintą automobilį yra per brangu. Mano nuomone, tokie veiksmai, kuriais siekiama sumažinti nuostolius, yra atsitiktiniai ir teisiškai skiriasi nuo garanto pareigos įsigyti nepasirašytas akcijas už iš anksto numatytą kainą.

2. Paskolų ir paskolų garantijų suteikimas

34. Pagal Šeštosios PVM direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punkto 1 ir 2 papunkčius nuo mokesčio atleidžiamas „paskolų suteikimas“ ir „bet kokie sandoriai dėl“ paskolų garantijų ar kitokių finansinių užtikrinimų.

35. SEB tvirtina, kad, remiantis šiomis nuostatomis, jos teikiamos finansinių priemonių išplatinimo garantijos paslaugos turėtų būti atleistos nuo mokesčio, nes jomis siekiama to paties kaip ir paprasta garantija – surinkti tam tikrą reikiamą kapitalo dalį, – o paskolos davėjo ar garanto požiūriu jos reiškia tokią pačią riziką kaip ir paskolos suteikimo atveju.

36. *Skatteverket* tvirtina, kad šios nuostatos neapima nagrinėjamos situacijos, nes ji iš esmės kitokia. Jos teigimu, Šeštosios PVM direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punkto 1 papunktis paprastai apima paskolą ar mokėjimą, už kurį kaip atlygis imamos palūkanos. Šeštosios PVM direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punkto 2 papunktis apima tik tuos finansinius įsipareigojimus, kurie, *Skatteverket* aiškinimu, reiškia pareigą sumokėti pinigų sumą atsiskaitant kreditoriui. Jos manymu, šiuo atveju egzistuoja daugiau nei paprasta pareiga sumokėti tam tikrą pinigų sumą ir todėl nėra finansinio įsipareigojimo pagal Šeštąją PVM direktyvą.

37. Dėl Šeštosios PVM direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punkto 1 papunkčio Teisingumo Teismas yra aiškiai nurodęs, kad šioje nuostatoje neapsiribojama banko ir finansų įstaigų teikiamomis paskolomis ir kreditais[17]. Be to, jis nurodė, jog sąvoka yra pakankamai plati, kad apimtų prekių tiekėjo suteikiamą paskolą mokėjimo atidėjimo forma[18].

38. Mano nuomone, nagrinėjamu atveju paskola nėra teikiama, nes sandorio esmė kitokia.

39. Suteikdamas paskolą jos davėjas tikisi atgauti išmokėtus pinigus kartu su palūkanomis; tai reiškia jos grąžinimą. Šiuo atveju bankas neperveda bendrovei jokių pinigų, jei rizika nesimaterializuoja. Tačiau jeigu ji materializuojasi, jis, be abejo, neprašo grąžinti pervestų pinigų ar mokėti palūkanų. Jis tiesiog apmoka įgyjamas akcijas, kurias vėliau parduoda, siekdamas atgauti pinigus[19]. Būtent tai, kad abi šalys iškeičia akcijas į pinigus, lemia, jog aptariamas sandoris iš esmės skiriasi nuo paskolos suteikimo.

17 — Sprendimo *SDC*, minėto 6 išnašoje, 34 punktas.

18 — Sprendimo *SDC*, minėto 6 išnašoje, 34 punktas.

19 — Posėdyje SEB nurodė, kad teisiškai garantas yra įpareigotas parduoti suteikus finansinių priemonių išplatinimo garantijos paslaugą įgytas akcijas kuo greičiau, tačiau nepatirdamas nuostolių.

40. Kalbant apie Šeštosios PVM direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punkto 2 papunktį, pažymėtina, kad šios nuostatos versijos skirtingomis kalbomis šiek tiek skiriasi. Šeštosios PVM direktyvos versijoje anglų kalba minimos „paskolų garantijos“ („credit guarantees“), o tekste prancūzų kalba pateikiama platesnė formuluotė, tiesiog nurodant garantijas[20]. Todėl, norint tiksliau nustatyti jos reikšmę, reikia remtis žodžių junginio kontekstu ir atsižvelgti į Šeštosios PVM direktyvos struktūrą[21].

41. *Travaux preparatoires* neatskleidžia, kuri kalbinė versija geriau parodo šios nuostatos tikslą. Šeštosios PVM direktyvos pasiūlyme paprasčiausia nurodoma, kad kiti B skirsnyje išdėstyti atleidimo nuo mokesčio atvejai yra susiję su specifinėmis sritimis, pavyzdžiui, draudimu, paskolos teikimu, sandoriais dėl valiutos arba vertybinių popierių biržoje, kai jie pateisinami bendra valstybių narių politika[22]. Šeštosios PVM direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punkto 2 papunktis šioje direktyvoje atsirado iki tol neminėtas nei pasiūlyme, nei kuriame nors pakeitime.

42. Nepaisant to, nematau priežasčių Šeštosios PVM direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punkto 2 papunktį taikyti tik kredito garantijoms. Šeštosios PVM direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punktas yra susijęs su banko bei finansinėmis paslaugomis ir pagal jį nuo mokesčio yra atleista beveik visa tokias paslaugas teikiančių įstaigų veikla. Kadangi šios institucijos gali teikti ir kredito garantijas, ir garantijas plačiąja prasme, Šeštosios PVM direktyvos 13 straipsnio B skirsnio 2 papunktį reikėtų aiškinti plačiau. Versijoje anglų kalba paminėtos „kredito garantijos“ tėra šiame papunktyje taip pat minimų bendresnių „finansinių užtikrinimų“ pavyzdys arba rūšis[23]. Tokios išvados nekeičia tai, jog aptariama nuostata yra atleidimas nuo mokesčio ir todėl aiškintina siaurai, nes siaurai nebūtinai reiškia ribojančiai[24].

43. Šiam galimam plačiam aiškinimui prieštarauja Teisingumo Teismo praktikoje nustatyti šios nuostatos ribojimai. Remiantis tokia teismo praktika, tam, kad būtų laikoma atleistu nuo mokesčio sandoriu, bendrai vertinama suteikta paslauga turi sudaryti atskirą visumą, iš esmės atliekančią atitinkamoje nuostatoje aprašytai paslaugai būdingas ir esmines funkcijas[25].

20 — Versijos švedų, suomių, slovėnų ir estų kalbomis atitinka formuluotę anglų kalba, o versijos ispanų, vokiečių, portugalų ir danų kalbomis – formuluotę prancūzų kalba.

21 — Pagal analogiją žr. Sprendimo *SDC*, minėto 6 išnašoje, 22 punktą ir jame minėtą teismo praktiką.

22 — Šeštosios Tarybos direktyvos dėl valstybių narių apyvartos mokesčių įstatymų derinimo, bendra pridėtinės vertės mokesčio sistema: vienodas vertinimo pagrindas pasiūlymas (1973 m. birželio 29 d. Komisijos pateiktas Tarybai), Europos Bendrijų biuletenis, priedas 11/73, p. 15.

23 — Žr. B. Terra ir J. Kajus „A guide to the European VAT directives“ (kompaktinis diskas), IBFD, 2004, 9.3.2.2 „Credit Guarantees or any other security for money“.

24 — 2002 m. kovo 21 d. generalinio advokato F. Jacobs išvados byloje *Zoological Society of London* (C-267/00, Rink. p. I-3353) 19 punktas.

25 — Sprendimo *Swiss Re Germany Holding*, minėto 7 išnašoje, 45 punktas ir jame nurodyta teismo praktika.

Tai reiškia, kad ji turi būti visiškai susijusi su finansinių sandorių sritimi[26].

44. Taigi kyla klausimas, ar pareigos pasirašyti neparduotas akcijas, išleistas pirmą kartą, prisiėmimas yra visiškai susijęs su finansinių sandorių sritimi.

45. Teisingumo Teismas dar nepateikė jokio paaiškinimo, ką tiksliai reiškia finansinis sandoris. Sprendime *Velvet & Steel* pareigos renovuoti pastatą prisiėmimas iš principo nelaikytas finansiniu sandoriu. Nutartyje *Tiercé Ladbroke* lažybų sandorio sudarymas įgaliotojo, kuris verčiasi lažybų organizavimu, vardu nelaikytas finansiniu sandoriu. Galiausiai Sprendime *Swiss Re Germany Holding* gyvybės perdraudimo sutarčių portfelio perleidimas nelaikytas finansiniu sandoriu, tačiau nebuvo paaiškintos konkrečios to priežastys[27].

46. Finansinio sandorio sąvokos prasmę reikėtų vertinti atsižvelgiant į sandorio ekonominį kontekstą. Nors Sprendime *Velvet & Steel* sandoris nebuvo susijęs su finansinėmis rinkomis, nagrinėjamoje byloje finansinių priemonių išplatinimo garantijos paslaugų teikimas aiškiai yra su jomis susijęs. Tai gali patvirtinti Direktyva 2004/39, kurioje įsipareigojimas pirkti ar parduoti finansines priemones šios direktyvos tikslais kvalifikuojamas kaip investicinė paslauga[28]. Mano nuomone, finansų įstaigos veiklą, susijusią su bendrovių finansais, reikėtų laikyti patenkančia į finansinių sandorių sritį, numatant galimą išimtį dėl papildomų paslaugų, kurias gali teikti ir ne finansų subjektai, pavyzdžiui, rinkodaros ar teisinių konsultacijų paslaugas. Finansinių priemonių išplatinimo garantijos paslauga yra susijusi su finansinių sandorių sritimi.

47. Toliau reikia išnagrinėti, ar finansinių priemonių išplatinimo garantijos paslauga atitinka garantijai keliamas sąlygas. Ši sąvoka direktyvoje neapibrėžiama ir taip pat nebuvo anksčiau nagrinėta Teisingumo Teismo praktikoje.

48. Manau, kad garantija iš esmės yra užtikrinimas, jog vienam asmeniui nevykdant įsipareigojimų, kitas asmuo, veikiantis kaip garantas, apsiims atlikti reikiamus veiksmus – dažniausiai įvykdys įsipareigojimų nevykdančio asmens neįvykdytą mokėjimą.

26 — Sprendimo *Velvet & Steel*, minėto 9 išnašoje, 22 punktas; Nutarties *Tiercé Ladbroke*, minėtos 9 išnašoje, 17 punktas ir jame nurodyta teismo praktika.

27 — Sprendimo *Swiss Re Germany Holding*, minėto 7 išnašoje, 48 punktas.

28 — Direktyvos 2004/39 I priedo A skirsnio 6 punktas.

Garantijos taip pat gali būti savarankiškos, tai yra nepriklausyti nuo kitos šalies veiksmų, pavyzdžiui, garantijos dėl projekto ekonominių rezultatų („nuostolių nepatyrimo garantijos“). Tačiau tokios garantijos į aptariamą sąvoką nepatenka.

49. Šioje byloje nėra konkrečios „kitos šalies“, kurią būtų galima laikyti gavusia SEB garantiją, nors garantija akivaizdžiai apima atvejus, kai investuotojas nesilaiko pirminio įsipareigojimo pasirašyti akcijas. Įsipareigojimų nevykdanti šalis yra rinka. Mano nuomone, Šeštosios PVM direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punkto 2 papunktyje pateiktos garantijos sąvokos negalima išplėsti tiek, kad ji apimtų tokius atvejus.

50. Todėl manau, kad šioje byloje aprašytų finansinių priemonių išplatinimo garantijos paslaugų Šeštosios PVM direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punkto 1 ir 2 papunkčiai neapima ir nėra galimybės jais remiantis atleisti nuo mokesčio šių paslaugų.

3. Akcijų sandoriai

51. Galiausiai, remiantis Šeštosios PVM direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punkto 5 papunkčiu, valstybės narės atleidžia nuo mokesčio sandorius, susijusius su akcijomis. Iki šiol „sandorių, susijusių su akcijomis“ sąvoka buvo aiškinama trijose bylose[29], pagal kurias neaišku, kokį kriterijų reikia taikyti norint atskirti, ar sandoris yra susijęs su akcijomis. Pirma, Sprendime *SDC* Teisingumo Teismas nurodė, kad akcijų sandorių atveju turėtų būti pakeičiama šalių teisinė ir finansinė padėtis[30]. Vėliau Sprendime *CSC Financial Services* Teisingumo Teismas, esą pagal analogiją taikydamas Sprendime *SDC* nurodytą kriterijų, dėl akcijų sandorių nusprendė, kad sandoriu turėjo būti *galima* sukurti, pakeisti ar panaikinti šalių teises ir pareigas, susijusias su vertybiniais popieriais[31]. Galiausiai

29 — 2009 m. spalio 29 d. Teisingumo Teismo sprendime *AB SKF* (C-29/08, Rink. p. I-10413), 2001 m. gruodžio 13 d. Teisingumo Teismo sprendime *CSC Financial Services* (C-235/00, Rink. p. I-10237) ir Sprendime *SDC*, minėtame 6 išnašoje.

30 — Byloje *SDC* Teisingumo Teismas nagrinėjo sandorius dėl pervedimų, kaip numatyta Šeštosios PVM direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punkto 5 papunktyje, ir nusprendė, kad akcijų sandoriai apima sandorius, vykdomus vertybinių popierių rinkoje, ir kad vertybinių popierių prekybą sudaro veiksmai, kuriais pakeičiama teisinė bei finansinė padėtis tarp šalių. Žr. Sprendimo *SDC* 72–73 punktus.

31 — Sprendimo *CSC Financial Services*, minėto 29 išnašoje, 33 punktas. Generalinis advokatas R.-J. Colomer šioje byloje paaiškino (išvados 29 punkte), kad taip atsitiktų, jei sandoris tiesiogiai paveiktų vertybinio popieriaus reguliuojamą teisinį santykį ir galėtų turėti poveikį jo esmei. Kaip pavyzdžius jis išvardijo vertybinio popieriaus išleidimą, perleidimą, perdavimą indosamentu, apmokėjimą ir išpirkimą.

Sprendime *AB SKF* Teisingumo Teismas, remdamasis abiem šiomis bylomis, nurodė, kad akcijų pardavimas keičia sandorio šalių teisinę bei finansinę padėtį ir kad todėl jam galėjo būti taikomas Šeštosios PVM direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punkto 5 papunktyje įtvirtintas atleidimas nuo mokesčio[32].

52. Mano nuomone, Sprendime *CSC Financial Services* nustatytas kriterijus yra tinkamesnis akcijų sandorių komercinei ir ekonominei realybei, nes pirminėje rinkoje sandoriai visuomet yra potencialūs ta prasme, kad teisiškai akcijos atsiranda tik pasibaigus emisijos išleidimui.

53. Taikant Sprendimo *CSC Financial Services* kriterijų pokytis neprivalo realiai atsirasti, tačiau sandoriu turi būti *galima* pakeisti santykį. Taigi tos aplinkybės, kad SEB gali būti paprašyta įsigyti visas nepasirašytas akcijas, pakanka, jog būtų tenkinamas šis kriterijus, ir todėl taikomas atleidimas nuo mokesčio, numatytas Šeštosios PVM direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punkto 5 papunktyje.

54. Jeigu Teisingumo Teismas pasirinktų netaikyti Sprendime *CSC Financial Services* nustatyto kriterijaus ir manytų, kad sandoriu turi būti pakeistas finansinis ir teisinis santykis tarp šalių, pagrindiniu klausimu taptų tai, ar galima sakyti, jog įvyksta toks pokytis, net jei iš tikrųjų bankui gali niekada neprireikti įsigyti minėtų akcijų.

55. Mano nuomone, toks pokytis įvyksta, nes teisinės ir finansinės padėties pokytį reikia aiškinti plačiai, kaip apimantį sandorius, kurie yra teisinių pareigų šaltinis[33].

56. Nagrinėjamu atveju, tuo metu, kai SEB suteikia vertybinių popierių išplatinimo garantijos paslaugą, ji įgyja teisinę pareigą, tai yra įsipareigoja įsigyti akcijų. Ši pareiga pakeičia šalių teisinę padėtį, nes jeigu susidaro atitinkama situacija ir SEB atsisako pirkti akcijas, jas išleidžianti bendrovė jo atžvilgiu turės pagrįstą reikalavimą. Taip pat ji pakeičia šalių finansinę padėtį, nes SEB turi užtikrinti,

32 — Minėtas 29 išnašoje, 50 punktas.

33 — Šiuo atžvilgiu sutinku su generalinio advokato R.-J. Colomer byloje *CSC Financial Services*, minėtoje 29 išnašoje, pateiktu apibrėžimu (išvados 23 punktas).

kad prireikus turės pakankamai lėšų nupirkti akcijas[34]. Taigi SEB padėtis neabejotinai pakeičiama dėl vertybinių popierių išplatinimo paslaugų, kurias jis teikia bendrovei emitentei.

57. Be to, mokesčių neutralumo požiūriu vertybinių popierių išplatinimo garantijos paslaugas patartina vertinti kaip akcijų sandorius, o tai, atrodo, ir daro dauguma valstybių narių. To paties tikslo, tai yra nemokėti PVM, galima pasiekti skirtingomis priemonėmis. Bendrovė gali padidinti kapitalą, išleidusi akcijas dviem būdais: a) akcijų emisiją skiriant bankui, kai jo komisinis atlygis įskaičiuojamas į sutartą pasirašymo kainą; arba b) (kaip nagrinėjamu atveju) išleidžiant akcijas į rinką, kai bankas garantuoja akcijų įsigijimą, jeigu jos neparduodamos ar nepasirašomos. Pirmojoje situacijoje PVM nebus mokamas, nes nepateks į Šeštosios PVM direktyvos taikymo sritį[35]. Skirtingai vertinant šias dvi situacijas būtų pažeistas mokesčių neutralumo principas, kurį Šeštąja PVM direktyva siekiama užtikrinti. Todėl tai yra dar viena priežastis finansinių priemonių išplatinimo garantijos paslaugas laikyti atleistomis nuo mokesčio pagal Šeštosios PVM direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punkto 5 papunktį.

58. SEB teigė, kad nagrinėjamas atvejis yra analogiškas pasirinkimo sandorio pardavimui antrinėje rinkoje. Tačiau, mano nuomone, taip nėra, nes Reglamento 1777/2005[36] 3 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad:

„pasirinkimo sandorio pardavimas, kai toks pardavimas laikomas sandoriu, kaip apibrėžta Direktyvos 77/388/EEB 13 straipsnio B dalies d punkto 5 papunktyje, laikomas paslaugų teikimu, kaip apibrėžta tos direktyvos 6 straipsnio 1 dalyje. Toks paslaugų teikimas yra atskiras nuo pagrindinių operacijų, su kuriomis tos paslaugos yra susijusios. “

Todėl vertybinių popierių išplatinimo garantijos paslaugų atleidimas nuo mokesčio negali būti grindžiamas jų ir pasirinkimo sandorių dėl akcijų analogija, nes pasirinkimo sandorio pardavimas patenka į Šeštosios PVM direktyvos taikymo sritį, o akcijų pardavimas – ne.

59. Taigi vertybinių popierių išplatinimo garantijos suteikimas yra akcijų sandoris ir todėl atleistas nuo PVM pagal Šeštosios PVM direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punkto 5 papunktį.

34 — Žr. Direktyvos 2006/49, minėtos 5 išnašoje, I priedo 41 punktą.

35 — 2005 m. gegužės 26 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Kretztechnik* (C-465/03, Rink. p. I-4357). Kaip teisingai pažymėjo Airija, dauguma (jei ne visi) Šeštosios PVM direktyvos 13 straipsnio B skirsnyje nurodytų sandorių nepatenka į šios direktyvos taikymo sritį, nes jie netenkina Šeštosios PVM direktyvos 2 straipsnio 1 punkto reikalavimų. Todėl nieko nekeičia jų nurodymas Šeštosios PVM direktyvos 13 straipsnio B skirsnyje.

36 — 2005 m. spalio 17 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1777/2005, nustatantis Direktyvos 77/388/EEB dėl bendros pridėtinės vertės mokesčio sistemos įgyvendinimo priemones (OL L 288, p. 1). Šis reglamentas, žinoma, netaikomas nagrinėjamoje byloje *ratione temporis*.

## IV — Išvada

60. Dėl šių priežasčių siūlau Teisingumo Teismui pateikti tokį atsakymą:

„1977 m. gegužės 17 d. Šeštosios Tarybos direktyvos 77/388/EEB dėl valstybių narių apyvartos mokesčių įstatymų derinimo – Bendra pridėtinės vertės mokesčio sistema: vienodas vertinimo pagrindas 13 straipsnio B skirsnio d punkto 5 papunktyje numatytą atleidimą nuo mokesčio reikia aiškinti kaip apimantį finansinių priemonių išplatinimo garantijos paslaugas, kurias sudaro kredito įstaigos už atlygį teikiama garantija bendrovei, ketinančiai išleisti akcijų, jei šia garantija kredito įstaiga įsipareigoja įsigyti visas per akcijų pasirašymo laikotarpį nepasirašytas akcijas“.